50. številka. V Ljubljani, v petek, 1. marca 1912. XLV. leto.

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:
v Ljubljani na dom dostavljen: celo leto K 24·—, pol leta 12·—, četrt leta 6·—, na mesec 2·—
v upravništvu prejeman: celo leto K 22·—, pol leta 11·—, četrt leta 5·50, na mesec 1·90
Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v pritličju levo). telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike.
Inserati veljajo: peterostopna petit vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večk at po 10 vin Parte in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravništvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije. inserati itd. to je administrativne stvari.
Posamezna številka velja 10 vinarjev.
Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:
za Avstro-Ogrsko: celo leto K 25·—, pol leta 13·—, četrt leta 6·50, na mesec 2·30
za Nemčijo: celo leto K 28·—
za Ameriko in vse druge dežele: celo leto K 30·—
Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravništvo Knaflova ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo). telefon št. 85

Češko-nemška sprava perfektna?

Dunaj, 29. februarja.

Dopoldanske brzojavke iz Prage so zatrjevale, da je češko - nemška sprava skoraj da perfektna. V privatnih konferencah med političnimi voditelji, po ponovnih intervencijah namestnika kneza Thuna da so se nazori tako daleč zbližali, da baš v najvažnejših spornih točkah ni dvomiti o dosegljivosti sporazuma. V ponedeljek se vrši seja nacijonalnopolitične komisije češkega deželnega zbora, ki je kot ustavni forum poklicana in upravičena, da definitivno formulira »spravne predloge«, ki bi naj bili predloženi češkemu deželnemu zboru v odobrenje. Skoraj gotovo je, da plenum deželnega zbora predlogov nacijonalno - politične komisije, v katero je izvolil svoje najodličnejše člane, ne bi odklonil. Če je torej res, da so se češki in nemški voditelji zedinili baš v najspornejših vprašanjih dolgoletnega medsebojnega boja, potem je upanje na skorajšnjo češko - nemško spravo utemeljeno.

Če je res, Praške brzojavke javljajo, da se je dosegel med obema strankama bistveni sporazum v najglavnejših točkah: sekcijoniranje deželnega odbora v dve narodnostni kuriji, ki bi naj bili v gotovih vprašanjih popolnoma avtonomni; nadalje uvedba narodnostnega ključa pri nastavljanju deželnih uradnikov in glede zastopstva obeh narodnosti pri upravi deželnih institutov, principijalno priznanje zakonitega varstva manjšin (pravica do manjšinjskih šol!) in končno uvedba narodnih kurij v deželnem zboru samem, v katerem naj bi se v bodoče gotove nacijonalno - sporne zadeve reševale le pod pogojem, da se za nje izreče tako češka, kakor nemška kurija. Dopoldansko poročilo nadalje pristavlja, da obstajajo sicer glede jezikovne prakse pri **avtonomnih uradih** še nekatere diference, da pa se bodo tozadevna pogajanja, kakor je upati, uspešno nadaljevala . . .

Resnica je, da se sme kot sad dolgoletnih pogajanj za končno udejstvitev takozvanega češko - nemškega spora konštatirati eno: od začetka dijamentralno si nasprotujoča naziranja Čehov in Nemcev, ki so tvorila za vsak narodni sporazum dozdevno nepremostljivo zapreko, se je posrečilo ublažiti. Nemški princip popolne ločitve takozvanega nemškega ozemlja kraljevine Češke od uje češkega dela, se ni mogel vzdržati, popustili pa so tudi Čehi na svojem naziranju, da je vsaka dualistična (v smislu nacijonalne avtonomije) preureditev deželne uprave nedopustna, ker ogroža enotnost svetovaclavske dežele. V trudapolnih konferencah se je posrečilo dognati konkretnejše temelje narodnega spora ter tako omejiti kompleks »bojnih vprašanj« med obema narodoma na primeroma malo število pozitivnih točk.

Po dolgih letih vemo, da je smatrati kot predpogoj češko - nemške sprave oba naroda zadovoljujočo rešitev sestave deželnega zbora in odbora, rabo češkega in nemškega jezika pri avtonomnih in državnih oblastih, varstvo minoritet in zastopstvo obojestranskih narodnih interesov pri deželnih institutih.

To je nekak minimalni program za rešitev češko - nemškega spora, ki seveda ne obsega celega kompleksa težavnih vprašanj, ki razdvajajo oba naroda, pač pa ustvarja uspešno izveden, vsaj najnujnejše predpogoje za mirno sodelovanje Čehov in Nemcev v deželni upravi — in v državnem zboru.

Češko - nemška sprava torej ne pomenja konca narodnih bojev na Češkem, temveč hoče le odstraniti dosedanje anarhistično stanje te borbe. Hoče po možnosti izločiti nasilstva ter nasprotujoče si nacijonalne interese takorekoč napeljati v zakonite struge. Ideja, ki tvori njeno podlago, je ta, da odločuj v bodoče »gospodarska pridnost in uma svitli meč«, koliko politične sile pripadaj enemu ali drugemu obeh nasprotnikov.

Pozdravljati bi bilo, da se ta ideja v češko - nemškem narodnostnem sporu udejstvi, bilo bi to ne le v interesu obeh narodov na Češkem, v interesu celotne državne politike, ki baš najbolj trpi tudi vsled divjih bojev na čeških poljanah, bila bi taka rešitev tudi vzor za ureditev naših južnih narodnih sporov, za nas Slovence zgled, na katerega bi se mogli sklicevati.

Natančni pregled najvažnejših češko - nemških spornih točk nam kaže, da jih je mogoče uvrstiti v tri komplekse: vprašanja, katerih rešitev je predvsem v nemškem interesu, drugič nekatere nevtralne v obojestranskem interesu ležeče točke in končno po bistvu češke zahteve. V prvo kategorijo spadajo narodne kurije v deželnem zboru in odboru ter uvedba narodnostnega ključa pri nastavljanju deželnih uradnikov, v drugo predvsem jezikovno vprašanje pri avtonomnih oblastih (občinah!) in v tretjo varstvo narodnih manjšin in ureditev jezikovne prakse pri državnih uradih.

Če je torej res, da je v začetkom tega članka navedenih točkah dosežen sporazum, ne pomenja to še nikakega definitivnega, spor izravnavajočega uspeha. Predvsem vidimo, da so urejene v bistvu le one točke, ki so v nemškem interesu in da je zlasti vprašanje jezikovne prakse pri državnih uradih še popolnoma sporno. To vprašanje sicer ne spada pred forum deželnozborske komisije, temveč je predmet takozvanih dunajskih konferenc, ker se bo končno rešilo v državnem zboru, toda navzlic temu je najožje spojeno s kompleksom ostalih spornih točk. Baš ureditev jezikovnih določb za državne urade je cena, za katero so Čehi pripravljeni pripoznati Nemcem važne narodne koncesije; če se dovoli Nemcem v češkem deželnem zboru vsled kurijalnega sistema pravcata veto - pravica, potem hočejo imeti Čehi vsaj zakonito zajamčeno, da bode uživalnjih jezik pri državnih uradih enakopravnost z nemškim. Toda v tem oziru so dosedaj Nemci neizprosni, konsekventno vzdržnejo fikcijo takozvanega Deutschböhmen, kjer da nima češki jezik ničesar opraviti in torej nikake pravice.

Jezikovno vprašanje pri avtonomnih in državnih uradih je skala, ob kateri se lahko slabotni čolnič, v katerega so optimisti naložili svoje upe, kaj hitro razbije. Zlasti ker se pojavljajo med češkimi strankami samimi čim dalje ostrejše diference v naziranju, kako daleč je mogoče popustiti Nemcem. Radikalci pridigajo že dolgo, da se treba vrniti k »nepopačenemu, edinopravemu češkemu programu«, da treba najostreje zavrniti stremljenja po delitvi deželne uprave, ki pomenijo v svojem končnem uspehu delitev dežele same . . . Ostale stranke se pod temi okolnostmi težko odločijo, prevzeti vso odgovornost na lastne rame. Baš danes je načelnik »Enotnega češkega kluba«, bivši minister dr. Fiedler, na nekem zborovanju proglasil, da se bo delala sprava, le ako prevzamejo za njo garancijo in odgovornost vse odločilne češke stranke.

Češki listi svarijo pred prenapetimi nadami. Počakati treba ponedeljka, ki bo pokazal, je li res storjen v češko - nemškem boju velikanski korak v smeri narodnostnega miru.

Služben pragmatika.

Dunaj, 29. februarja.

Ministrski predsednik grof Stürgkh bi bil moral imeti danes dopoldne konferenco z načelniki pododsekov odseka za državne nastavljence v zadevi službene pragmatike. Namesto ministrskega predsednika pa je prišel h konferenci v parlamentu notranji minister baron Heinold in kot zastopnika prizadetih ministrstev dva sekcijska šefa.

Kakor smo poročali že včeraj, je bila konferenca proglašena na predlog poslanca Rybaža za tajno, vendar pa se izve o konferenci sledeče:

Ministrski Heinold je kritiziral vse dodatne predloge pododseka in se bavil zlasti s § 1. službene pragmatike, ki ga je izpremenil pododsek tako, da naj bi **pri nastavljanju uradnikov ne igrali nobene vloge narodnost, vera in politični razlogi.**

Minister je izjavil, **da si vlada ne sme dati tozadevno zvezati rok,** vsled česar **vlada odklanja odsekov predlog.** Z drugimi besedami povedano, si hoče vlada pridržati pravico, postopati pristransko v narodnem, verskem, kakor tudi političnem oziru, kakor ji to bolje kaže. Tudi **koalicijske in organizacijske pravice** vlada ne mara priznati uradništvu v onem obsegu, kakor to zahteva odsek in je to zelo naravno, ker tiči v koalicijski pravici za vlado nevarnost, da bi se morala bolj ozirati na zahteve uradništva. Kar se tiče **gmotne strani** elaborata, pa je vlada pripravljena, priznati uradnikom mnogo, toda ne mnogo več, kakor zahteva to odsek, marveč nasprotno.

Jasno je, da večina poslancev s temi izvajanji ni mogla biti zadovoljna. Konferenca se je nadaljevala tudi popoldne do poznih večernih ur ter je končno sklenila, da nadaljuje pogajanja začetkom prihodnjega tedna, da vlada do tedaj lahko popolnoma jasno razloži svoje stališče. — Konsekvenca tega sklepa in pa vladne zahteve, da morajo biti dela v finančnem odseku končana, je, **da odsek še ne bo predložil zbornici službene pragmatike.**

Učiteljska služben pragmatika.

Naučni minister je vposlal drž. zboru načrt učiteljske službene pragmatike, glede ureditve službenega razmerja učiteljstva na državnih srednjih in nižjih šolah. Ta službena pragmatika se naslanja popolnoma na splošno službeno pragmatiko, kakor jo zahteva vlada ter se bavi z nastavljanjem in ureditvijo plač s sistemiziranimi plačami nastavljenih učiteljev, ravnateljev in vodij, s provizoričnimi učitelji in s suplenti in asistenti. Načrt se bavi nadalje z nastavljanjem učiteljev, začetkom službene dobe, s službeno prisego, zaobljubo, izkaznicami in kvalifikacijo. **Kvalifikacijske komisije** naj se sestavijo ne samo pri centralnih in deželnih oblastih, marveč tudi pri deželnih šolskih svetih, oziroma njih sekcijah.

Sestava teh komisij naj bi se izvršila po deželnih zakonih.

Zakon v splošnem **nima namena, urediti plače,** urejuje pa nekako plače najmanj potrebnih učiteljev od IX. činovnega razreda naprej na ta način, da se zviša najvišji službeni prejemek od 6200 K na 6400 K. Suplentom in asistentom naj bi se pod gotovimi pogoji zvišale remuneracije po 2, 4 in 6letnem službovanju za 10%. Razen tega naj bi dobili oni suplenti in asistenti, ki brez lastne krivde začasno ne službujejo, za eno leto prispevek do 1200 K. Glede napredovanja so merodajna določila časovnega napredovanja in imenovanje suplentov za provizorične učitelje. Za takozvane podučitelje na pripravnicah znaša časovno napredovanje 6 let v XI. in 8 let v X. činovnem razredu. Asistenti, oziroma suplenti čakajo na imenovanje za provizorične učitelje kvečjemu 8 let, če odgovarja njih prvo definitivno nastavljenje IX. činovnemu razredu, in 4 leta, če odgovarja X. činovnemu razredu. V pokojnino naj se deloma vračunajo odslej tudi ona leta, ko asistent, oziroma suplent ni bil v polnem obsegu zaposlen.

Določila tega načrta bi imela za posledico zvišanje potrebščine za državne učitelje za kakih 900.000 K.

Tudi tu je tedaj razvidno, da vlada ne mara radikalno odpomoči bedi ravno onih slojev, ki so najbolj

LISTEK.

Rienzi, zadnji tribunov.

Zgodovinski roman.

Spisal **Edward Lytton - Bulwer.**

II. knjiga.

(Dalje.)

Predlagal je, naj gredo vsi ž njim v Palestrino in naj se tam trdno utaborc, eden najodličnejših pa naj gre v Rim s pretvezo, da se uda, naj preišče, kake sile ima Rienzi in naj se, če mogoče upre ali pa naj skuša izposlovati čim ugodnejše pogoje za povratek drugih.

»In kdo,« je s porogljivim smehom vprašal Savelli, »naj prevzame to nevarno nalogo? Kdo naj se neoborožen izpostavi besnosti najpredrznejše drhali v celi Italiji in slabovoljnosti demagoga v trenotku, ko je njegova oblast v prvem cvetu?«

Baroni in njih četovodje so se molče spogledali. Savelli se je smejal.

Adrian se doslej pogovora ni udeležil prejšnjega boja pa le malo. Zdaj je svojemu bratrancu priskočil na pomoč.

»Gospodje,« je rekel, »jaz pojdem v Rim — a na svoj račun in neodvisen od vas vseh — da svobodno storim, kar se mi zdi dostojno rimskega plemiča in je koristim rimskega meščana najprimernejše. Svobodno bom ali na svojem stolpu razobesil svojo zastavo ali pa novi državni oblasti obljubil zvestobo.«

»Vrlo si govoril.« je naglo zaklical stari Colonna. »Nebo naj nas čuva, da bi stopili v Rim kot sovražniki, dokler nam je še dovoljeno. da pridemo tja kot prijatelji: Kaj je vaše mnenje, plemeniti gospodje?«

»Boljše izbere bi ne mogli storiti,« je rekel Savelli, »a čudno se mi zdi, da misli eden Colonnov samo na to, ali naj se proti hipno nastali revoluciji vojskujemo ali pa naj ji obljubimo zvestobo.«

»O tem, gospod, hočem jaz sam soditi. Če želite poslati diplomata, izberite si drugega moža. Odkrito vam priznam, da sem videl mnogo držav in spoznal, da so sedanje razmere v Rimu res potrebne zboljšanja. Če sta Rienzi in Raimondo kos nalogi, katere sta se lotila, tega ne vem.«

Savelli je molčal. Besedo je povzel stari Colonna.

»Pojdimo torej v Palestrino! Ste - li vsi s tem zadovoljni? Ločiti se ne smemo ne v najslabšem, ne v najboljšem slučaju. Samo pod tem pogojem dovolim. da postavi moj bratranec svoje življ[illegible] v nevarnost!«

Baroni so se nekoliko med seboj pomenkovali. Štefanov predlog je bil pa tako dober, da so mu končno vsi pritrdili.

Adrian jih je gledal, ko so odšli in je potem samo s svojim ščitonoscem počasi jezdil proti bolj oddaljeno ležečim vratom mesta. Pri vhodu je bil vprašan, kdo da je, in je brez obotavljanja povedal svoje ime.

»Jezdite v mesto, gospod.« je rekel čuvar. »Ukaz imamo, da pustimo vse v mesto, ki pridejo neoboroženi in brez spremstva. Zlasti pa nam je izrečno naročeno, da izkažemo gospodu Adrianu di Castello vse časti, ki gredo meščanu in prijatelju.«

Nekoliko ginjen po teh besedah, kazočih, da se ga je prijatelj spominjal, je Adrian zdaj jezdil v mesto. Jezdil je med dolgo vrsto oboroženih meščanov, ki so ga spoštljivo pozdravljali in ker je Adrian spoštljivo odzdravljal, mu je sledilo glasno odobravanje.

Samo s svojim slugo je jezdil mladi patricij potem mirno po dolgih in zapuščenih ulicah — kajti skoro polovica vsega prebivalstva je bila zbrana na mestnih zidovih, druga polovica pa je opravljala svoje vsakdanje posle — dokler ni prišel bolj v središče mesta, kjer je zagledal širni bolj vzvišeni prostor pred Kapitolom. Počasi je zahajalo solnce nad velikansko ljudsko množico, ki je napolnjevala ves prostor in na sredi je na visokem odru plapolala v večerni zarji velika s srebrnimi zvezdami okrašena zastava Rima.

Adrian je ustavil svojega konja. »To« si je mislil, »pač ni primerna ura, da bi se z Rienzijem javno pogovoril. A rad bi se pomešal med množico, da bi mogel soditi, v koliko je njegova moč utrjena in kako jo porablja.« Premišljal je nekaj trenotkov, potem je odjezdil v samotno, takrat popolnoma zapuščeno ulico. Tam je konja izročil ščitonoscu, si izposodil njegovo pokrivalo in njegov dolgi plašč in šel do enega malo porabljenih vhodov v Kapitol. Zavit v plašč in pomešan med ljudi, je skrbno pazil na vse, kar se je godilo.

»In kaj,« je vprašal preprosto oblečenega meščana, »je vzrok temu zborovanju,«

»Kaj niste slišali razglasa,« se je začudil meščan. »Kaj ne veste, da je mestni svet v zvezi z rokodelskimi zadrugami z glasovanjem odločil, podeliti Rienziju naslov rimskega kralja?«

Cesarski vitez, kateremu je pristojalo to vzvišeno dostojanstvo, se je prestrašen umaknil.

»In ta zbor,« je nadaljeval meščan »vsi ti nižji baroni, svetovalci in rokodelci so se sešli, da bi slišali odgovor.«

»Rienzi bo seveda kraljevsko dostojanstvo sprejel.«

»Ne vem — čudne govorice krožijo. Naš osvoboditelj doslej še ni razodel svoje misli.«

Močno trobentanje je v tem trenotku naznanilo, da se bliža Rienzi. Hrupno se je množica razdelila in zdaj je prišel Rienzi še v oklopu, a brez šljema iz Kapitolske palače in šel na oder. Z njim je prišel v vsem sijaju svojih škofovskih oblačil Raimondo.

Ni jih besed, ki bi mogle popisati navdušenje ljudstva v trenotku, ko je Rienzi stopil na oder in ga je mogla vsa množica videti. Z upitjem, mahanjem, solzami, vzdihljaji in divjim smehom so ti živahni in razburljivi otroci juga dajali duška svojim čuvstvom. Na vseh oknih in balkonih palače so se gnetle žene in hčere nižjih baronov in bogatih meščanov. Adrian je lahko zadrhtel, ko je vzrl med njimi bledi, ginjeni, objokani, a tako nežni obraz svoje Irene, ki je celo v tem razburjenju zatemnjeval vse druge lepe obraze, izvzemši le enega. Črne, velike, blesteče nekoliko mokre oči Nine di Roselli so s ponosom gledale na junaka njenega srca; ponos je še bolj, kakor veselje dajal njenim licem rahlo rdečico in njenemu plemenitemu polnemu telesu nekako kraljevsko dostojanstvo.

Minolo je nekaj minut, predno so čuvstva zbrane množice pustila Rienzija govoriti. Ko je pa zadnjih izbruh s klicem: »Živio Rienzi, osvoboditelj in kralj Rima« izzvenel, je Rienzi dvignil roko in občna radovednost je provzročila splošen molk.

(Dalje prihodnjič.)

potrebni, marveč se zadovolji samo s krpanjem.

Delavsko gibanje na Angleškem.

London, 29. februarja.

Konferenca se vrsti za konferenco, in vendar ne morejo priti delavci in delodajalci do nikakršnega rezultata. Zastopnikom delavstva manjka pooblastila, da bi mogli dati obvezne izjave, med tem ko manjka zastopnikom posestnikov velikih premogokopov volja, privoliti v take zahteve, ki jih stavijo delavci. Zlasti ovirajo sporazum posestniki premogokopov v Walesu, ki so se že izpočetka protivili vsakemu izboljšanju delavskega vprašanja. Posledica tega je bila, da so sklenili zastopniki delavstva v posebni konferenci, da odslej naprej ne privolijo v nikakršno izpremembo svojih zahtev. Delavcem v premogokopih pa se pridružijo iz solidarnosti najbrže še drugi delavci, da na ta način protestirajo proti odpuščanju delavcev in da izzovejo še večjo kalamiteto na Angleškem. Prvi se jim bodo pridružili baje železničarji, ki so baje zagrozili, da ne bodo prevažali, dokler traja stavka, premoga. Tudi transportni delavci so v tem edini z železničarji in so razglasili, da bodo, kakor v pravi vojni, smatrali premog za kontrebando. V vseh slojih, tako med delavci, kakor med delodajalci, vlada pesimistično razpoloženje.

Med tem narašča število stavkujočih. Dočim je stavkalo danes opoldne 245.000 delavcev, je poskočilo to število tekom dveh ur že na pol milijona in je pričakovati, da bodo ustavili do večera skoro vsi delavci od Sommerseta pa do Fife. Delali bodo samo oni delavci, ki so neobhodno potrebni, da obvarujejo rove pred preplavljenjem z vodo in pred zadušenjem s plini.

Pomanjkanje premoga je že zelo občutno, zlasti v velikih industrijalnih okoliših. Železniške družbe so že naznanile, da bodo omejile promet.

Doslej še ni prišlo do resnih spopadov.

Italijansko - turška vojna.

Posredovalni predlog Rusije.

Rim, 28. februarja. »Agenzia Stephani« poroča iz Londona: Od Rusije predlagani modus procedendi za prijateljsko posredovanje med Italijo in Turčijo obstoji v tem, da se najprvo Italijo vpraša, pod katerimi pogoji bi sklenila mir, če bi Italija obdržala suvereniteto čez Tripolitanijo in Kirenejko. Nato bo pet velevlasti napravilo potrebne korake v Carigradu.

Pariz, 29. februarja. Italijanski poslanik v Parizu Tittoni odpotuje v nedeljo v Rim, kjer bo imel važno konferenco o sklepu miru s Turčijo. Tittoni je dobil od francoske vlade važne informacije.

»Matin« poroča: Nemčija in Avstro - Ogrska ste sicer privolili k predlogu ruskega zunanjega ministra, začeti s skupno akcijo, da se končajo sovražnosti, vendar pa to še ne pomenja miru. Nastale so sicer nove nade, da se sklene mir, ker hočeta obe zaveznici vplivati pri turški vladi.

Petrograd, 29. februarja. V ruskih diplomatičnih krogih žele, da se skliče konferenca, ki naj poišče sredstev, da se sklene mir med Italijo in Turčijo.

Frankobrod, 29. februarja. »Frankfurter Zeitung« poroča, da ste Avstro - Ogrska in Nemčija prvi pritrdili predlogu Sasonovemu glede skupnega posredovanja med Italijo in Turčijo. Menijo, da bodo tudi druge velevlasti pritrdile, oziroma da so to že storile. Najprvo se bo Italijo vprašalo, pod katerimi pogoji bi bila pripravljena, skleniti mir. Eventualni odgovor Italije bi služil potem kot temelj za nadaljne korake pri Turčiji.

Berolin, 29. februarja. Rimski dopisnik časopisa »Berliner Zeitung am Mittag« poroča, da so nevtralne velevlasti sprejele povabilo Rusije, da se začno dogovarjati glede predpriprav za eventualno posredovalno akcijo, s katero naj se najprvo začne v Carigradu. To je tretji posredovalni poskus, ki ga je podvzel ruski zunanji minister.

Štajersko.

Štajerski deželni odbor opozarjamo, da je imel pred kratkim deželni potovalni učitelj Pirstinger poučno predavanje v Št. Petru na Medvedjem selu v — župnišču. Morda štaj. dež. odbor razmere v Št. Petru na M. s. ne pozna, povemo mu zato, da se bije tam pol. boj med župnikom in kmeti do skrajnosti — in zato naravno pristaši kmečke stranke niso mogli k predavanju deželnega potov. učitelja v župnišče. Če g. Pirstingerju ni bil kak drug primeren lokal na razpolago, bi naj šel v šolo, v župnišče pa nikakor ni kazalo iti. Želimo in zahtevamo od štajerskega deželnega odbora, da potovalni učitelji, ki imajo delati nevtralno, torej ne za reklamo eni ali drugi osebi ali pol. stranki, takih napak ne zagreše več.

Razkrinkani klerikalni lažnjivci. Kdo se še ne spominja, koliko je lagalo v zadnjem državnozborskem volilnem boju klerikalno časopisje o kandidatu Robleku in drugih odličnih naprednjakih v Savinski dolini? Šlo je po trditvi »Slovenca« in »Straže« za zmago brambovcev svete vere in dobre katoliške morale — lagalo se je pa na naravnost satanski način. Pred kratkim smo poročali, da je bil obsojen zaradi takih laži odgovorni urednik »Straže« — sicer samo zaradi zanemarjanja dolžne uredniške paznosti, ker mož poštenjak ni upal iti pred porotnike, da bi dokazal »Stražine« laži — včeraj pa je moralo podati uredništvo »Slovenca« sledečo izjavo. V številki 189 »Slovenca« z dne 19. avgusta 1911 je bil na strani 6. pod zaglavjem »Savinjska dolina« objavljen dopis, v katerem se gg. Franjo Robleku, veleposestniku v Žalcu, Josipu Širca, veleposestniku in županu v Žalcu, Edvardu Kukec, posestniku v Žalcu in Antonu Cvenkel, veletržcu v Št. Petru očita, da so kot prekupci hmelja goljufali hmeljarje, jih izkoriščali, da se kot nenasitne pijavke mastijo z dobičkom in vodijo ljudi v gospodarski prepad. Izjavljamo lojalno, da je uredništvo priobčilo ta dopis vsled napačnih informacij, vsled česar preklicujemo vsebino istega kot neresnično ter dajemo s tem gg. Franjo Robleku, Josipu Širca, Edvardu Kukecu in Antonu Cvenkelu primerno zadoščenje. Z ozirom na to izjavo in izvansodno poravnavo zadeve so zasebni obtoživitelji gg. Fr. Roblek, J. Širca, Ed. Kukec in Anton Cvenkel, po svojem zastopniku umaknili svojo obtožbo proti našemu g. odgovornemu uredniku, vsled česar je na dance določena porotna obravnava proti našemu odgovornemu redniku odpadla. — Uredništvo »Slovenca«. — Odgovorni urednik »Slovenca« — ob času tega napada Ivan Štefe — bo moral plačati tudi vse stroške, ki bodo znašali okrog 300 K. Upamo, da gg. Štefe ni položil že kake razodetne prisege kot njegov kolega Kemperle od »Straže«. Ta izjava označuje dovolj volilna sredstva za zmago — duhovnika dr. Korošca.

Maribor. Slovensko trgovsko in obrtno društvo v Mariboru ima svoj redni občni zbor dne 10. marca ob 3. uri popoldne v gostilniških prostorih »Narodnega doma« v Mariboru. Ker je na sporedu tudi razgovor o eventuelni trgovski in obrtni razstavi, vabimo vse gg. člane, kakor tudi nečlane, zlasti zunanje, da se občnega zbora mnogoštevilno udeleže.

Goveji sejem sv. Kunigunde se vrši dne 4. marca 1912 na Vranskem.

Drobne novice. Razpisano je v Šmarjeti pri R. t. definitivno ali provizorično mesto učitelja. Trirazrednica, 3. plačilni razred. Prošnje do 20. marca. — Velik požar so imeli 26. februarja v Bučečovih na M. p. Neki 10letni deček Verhanjščak je zažgal pri pos. Kosi in zgorela so še poslopja vdovi Kolmanič in posestnikoma Stiblerju in Slani. Gasit je došlo 8 požarnih bramb, celo iz oddaljenega trga Ljutomera. Kdor more, naj nesrečnežem pomaga. — Prestavljena je poštna oficijantinja Terezija Schmidt pri Sv. Lenartu v Slov. gor. kot poštarica v Preblau na Koroško. — Iz Mozirja poročajo: Pri neki gostiji sta streljala posestnik Pavel Novak in kočarski sin Franc Robida. Pri tem je padla goreča vrvica v smodnik, ki se je raznesel in poškodoval Robido težko po obrazu. — V Konjicah so zaprli Karla Mihelaka in Jožefa Potočnika zato, ker sta okradla dva kmeta v neki gostilni na Pohorju za 150 K. Rop sta si bratovsko razdelila. Obema tičkoma devljejo tudi več tatvin, ki so se zgodile zadnje tedne v Konjicah, na rovaš.

Koroško.

Koroški deželni zbor. V včerajšnji seji je bilo sprejetih več predlogov glede regulacijskih del pri raznih cestah in mostovih, glede uravnave hudournikov itd. Končno je prišel na vrsto predlog poslanca Aichenburo-Labia, ki stremi, da se ustanovi permanenčni odsek, ki naj prouči šolske zakonske načrte, ki so bili po drugem in tretjem branju odgodeni. Predlog je bil sprejet, nakar so volili v ta odsek 8 članov in 4 namestnike. Prihodnja seja danes.

Borovlje. V soboto zvečer se vrši v dvorani gostilne Kleinegger v Borovljah občni zbor tamošnje C. in M. podružnice. Začetek ob 8. uri zvečer. Nastopil bode Boroveljski narodni pevski zbor. Živo sliko o C. in M. družbi bode podal naš rojak dr. Rud. Ravnik. Nadejati se je obile udeležbe, že z ozirom na to, da se po dolgem času zopet snidejo med sabo boroveljski Slovenci v sredini nemškutarskega gnezda.

Trgovec — pobegnil. Hišni posestnik in trgovec v Beljaku Viktor Planinc je pobegnil v Švico. Zasledoval ga je policija zaradi več nenravnih dejanj. Planinc je bil že pred 2 letoma kaznovan zaradi takih prestopkov pri beljaškem okrajnem sodišču. Ker pa je zadeva sedaj procej nevarnejša, je Planinc raje pobegnil.

Prijazen soprog. V Šentrupertu pri Celovcu je nalil sprevodnik državnih železnic M. Kr. svoji ženi v mleko luga, ker se jo je hotel iznebiti, da bi mu ne delala ovir pri njegovi ljubici. Žena je zastrupljeno mleko pravočasno zapazila. Uvedli so zoper prijaznega moža strogo preiskavo.

Požigalci. Na Koroškem se množe požari, o katerih vzroku se ne more drugače misliti, kot da je bil ogenj podtaknjen. Tako je pogorelo v Glodnici celo posestvo Blaža Grautnerja, ki ima nad 10.000 K škode in znaša zavarovalnina samo 3000 K. Ogenj je bil gotovo podtaknjen. Pri Jezerskem v špitalskem okraju je pa pogorelo posestvo Karla Blima, ki ima tudi ogromno škodo. Kot požigalca so aretirali nekega 18letnega brezposelnega delavca.

Primorsko.

Shod zaupnikov S. L. S. na Goriškem. Včeraj se je vršil v dvorani restavracije Central v Gorici shod zaupnikov S. L. S. za Goriško. Udeležba je bila precejšnja, ker so klerikalni kolovodje naznanjali, da pride v Gorico sam veliki dr. Ivan Šusteršič. In prišel je res v spremstvu dveh visokih nuncev: dr. Kreka in dr. Korošca. Ti so napravili konfuzijo, hoteč dati shodu posebno slavnosten značaj, in tako je ves shod izzvenel v navadno klerikalno zborovanje, polno klerikalnih puhlih fraz, neumnih dovtipov in grdega farbanja nevednega ljudstva. Backi so slišali, kako uspešno delujejo katoliški poslanci v državnem in deželnem zboru, slišali so polno obljub in ukazalo se jim je, da morajo biti lepo pokorni. V Gorici je bilo polno nuncev. Najbolj vesel je dr. Gregorčič, ki je potegnil vse skupaj ter bo še nadalje paševal v klerikalni stranki na Goriškem pa če mu je nadškof Francesco Borgia še tako nasproten. — Na shodu je zavračal dr. Šusteršič v javnosti izrečeno trditev, da je prišel krpat klerikalno stranko. Ali prišel jo je res krpat, ker se je bilo bati, da poči med starostrujarji in novostrujarji spor na dan. Večina duhovnikov je odšla nezadovoljna iz Gorice. Tako so obsojali Gregorčiča, njegova zveza s Pajerjem rodi gorje in zlo goriškim Slovencem, vendar je mož še ostal na svojem mestu ter bo tiral še dalje svojo pogubonosno politiko. Dr. Šusteršič se je obregnil ob napredno stranko na Goriškem, rekoč, da ni treba krpati klerikalne stranke, ampak zakrpati treba napredno, češ, da je strgana. Ni tako strgana ne, gospod Šusteršič. Po občinah vre in marsikaka občina, ki je bila trdna za klerikalce, pade v napredne roke. Obeta se nov čas, v katerem se klerikalci ne bodo več debelili. Še jokat bodo hodili v Gorico vsi trije: Šusteršič, Krek in Korošec.

Iz politične službe. Premeščeni so: Okrajna komisarja dr. J. Basioli iz Pazina k namestništvu v Trst in Maks Wrischer iz Kopra v Volosko, namestniški koncipist Anton Mrakovčič pa iz Kopra v Pazin

Iz notarske službe. Notar Franc Karmelic je prestavljen v Šibenik, notar Vincenc Rosa pa v Škradin.

Obstrukcija v tržaškem občinskem svetu. Pri včerajšnji seji, katere se je udeležilo 60 svetovalcev, je po branju zapisnika svetovalec Pittoni predlagal, da naj se v bodoče branje zapisnika opusti. Zato naj se pa zapisnik po stenogramih objavi med sejami v tržaških listih. Stavil je še več predlogov glede uslužbencev itd. Pri glasovanju so bili ti predlogi zavrnjeni. Na to se otvorili zopet debato glede tramvajske družbe. K besedi se je oglasil zopet svetnik Černivec, ki je nadaljeval svoj obstrukcijski govor. Stavil je k prvemu paragrafu pogodbe 31 spreminjevalnih predlogov. Govoril je do polu 11., nakar je župan zaključil sejo. Prihodnjo sejo bodo objavili pismeno.

Kriza v občinskem svetu v Pulju. Kriza v Pulju se še vedno poostruje. Celo vodstvo mestne uprave so prevzeli vladni funkcijonarji. Pri mestnih blagajnah se vrše še vedno preiskave ,ki so odkrile že velike defparije in poneverbe. Včeraj so aretirali zopet bivšega šefa računskega oddelka Giacomo Filinicha in bivšega člana razpuščenega občinskega sveta Ivana Petriča, sorodnika župana Varetona.

Srbsko meso v Trstu. Od danes naprej bodo dobivali Tržačani vsak dan meso iz Srbije. Za to meso je določena posebna mesnica in sicer v ulici Carducci.

Ponesrečen poskus dvigniti potopljeno ladjo. Včeraj so poskusili delavci tržaškega pristaniškega urada dvigniti dne 3. februarja potopljeno jadrnico »Istriano«. Poskus se je ponesrečil. Jadrnica je popolnoma zasuta s peskom in ima poleg tega tako težak tovor — obložena je z opeko — da bi stalo dvignenje ogromno vsoto, ki bi za mnogo presegala vrednost jadrnice.

Odmevi iz predpusta. Pustno razveseljevanje v Trstu je obiskal tudi zamorski kralj iz trojice treh modrih betlehemskih. Oblečen pa je bil v čuden kostum. Imel je na sebi samo črne plavne hlačice, na glavi cilinder z veliko zvezdo repatico, celo telo pa si je namazal in zlikal z najmodernejšo črno pasto. Tako je veseljačil zamorski modrijan po Trstu, hodil po ulicah in trgih in obiskaval gostilne in kavarne. Končno pa je revežu, ker ni računal z tržaško draginjo, zmanjkalo denarja. Ker ni šlo drugače, je snel v neki gostilni cilinder in prosil goste za mile darove. In vse bi bilo dobro, da ga ni videl stražnik, ki ga je aretiral in ovadil zaradi prosjačenja in zaradi prestopka zoper nravnost. Na policiji so razkrinkali moža modrijana, in spoznali v njem delavca Sisiča, ki si je zaslužil s to šalo, ki je povzročila po mestu in gostilnah dokaj zabave, posebno med ženskim svetom — tri dni zapora.

Ponesrečena parnika. Vsled megle je trčil laški parnik »Venetta« v bližini Zadra ne daleč od svetilnika na neko skalo. Moštvo in potniki so se pravočasno rešili. V bližini Rovinja pa je nasedel na obrežni nasipini tovorni parnik »Poszony« last ogrsko-hrvaške družbe, ki je bil obložen z žitom. Moštvo se je rešilo, parnik bodo težko dvignili.

Zločini v čenstohovskem samostanu.

(Izpred sodišča v Piotrkovu.)

Kakor smo že na kratko omenili, je pater Damas Macoch priznal, da

---

Prava in neprava ljubezen.

(Povest. — Spisal Blaž Pohlin.)

(Dalje.)

Ko je pogledala očetu v obraz, se je šele spomnila, da je bolan. Vprašala ga je zaupljivo:

»Povejte, oče, meni, svoji hčeri, kdo vam je prizadejal bolečino? Ali ne morebiti ona?«

»Nikar me ne sprašuj o tem, Justina, povedal ti bom pozneje vse,« odvrnil je Borec; »ali ti ona vest ni dovolj?«

Justina je objela očeta in mu pritisnila poljub na ustnice.

Ko se je vrnil Mrkač, odšla sta kmalu z ženo obetaje seveda, da obiščeta bolnika čimprej spet, hči je pa obljubila, da ga poseti že drugi dan.

Na velikonočni ponedeljek je dobil Sedmič, ki je bil, kot je že Borec omenil, doma v Ljubljani na počitnicah, to-le pisemce:

Velecenjeni gospod!

Pišem Vam po naročilu svojega očeta.

Težke obdolžitve o Vas so se pri njem docela razpršile in prepričan je o Vaši nedolžnosti. Prosi Vas, da mu oprostite njegove besede, ko ste odhajali iz njegove hiše. Danes ve, da Vam je delal krivico takrat, ker je preveč verjel obrekovalcem Vaše poštenosti.

Upam, da Vas najde ta razveseljiva novica zdravega, zato Vas prav srčno pozdravljam

Vaša prijateljica

Justina.

Sedmič je pozvonil in v sobo je stopila srčkana hišna — Marijanica.

»Beri, dušica!« rekel je Davorin, pritisnivši seveda pred vsem vroč poljub na rožna ustna.

Ko je prebralo dekle drobne vrste, objela je ljubčka rekoč:

»Saj sem vedela, da je vse ostudno obrekovanje. Da moram imeti jaz tako mater! In ti si, Davorin, tako plemenit, da ljubiš hčer take ženske!«

»Ljubim in te bom vedno ljubil,« del je goreče, »ljubim te iskreno kot spočetka, ker je najina ljubezen čista, sveta!«

Svež medsebojni poljub je svedočil o resničnosti Davorinovih besedi, potrjenih tudi od strani Marijanice.

XVI.

Predpust je spet prišel v deželo in sicer dolgi predpust. V ženitvah in možitvah je nastala prava mrtva sezona kot pri manufakturnem trgovcu poleti. Šele ob koncu predpusta zadnje tri tedne se je nekaj oživelo, a še takrat se je razdrlo v zadnjem času ravno predpustno nedeljo par nameravanih porok.

To nedeljo je sedelo pri Topolovcu v Dobravi več pivcev Trije izmed njih so nam znani, namreč krojač Matevž Tomažek, Blaž Hruševec in kočar Jaka Kobilica. Sedeli so ti pri eni mizi skupaj in govorili med seboj zdaj bolj, zdaj manj glasno, kakor je naneslo duševno razpoloženje.

»Takega pa še ne,« rekel je Tomažek, ki je mežikal z očmi, kot bi ga ščipalo, »take babe še nisem videl, kot je ta Borčevka, ali kakor se zdaj piše, Svetlinka. Saj nisem noben svetniški petoliznik, a če bi moja baba napravila kaj takega, jo pobijem kot podgano.«

»Kaj pa je naredila?« vpraša Kobilica.

»Ali ne veš? Seveda, tvoja bajta je na polju tam na peščenih njivah, pa nič ne vidiš, kar se na cesti zgodi,« odvrne Tomažek. »Veš, ta Svetlinka je bila danes pijana kot mavra, pa si je dala na obraz krinko in kot šema letala po cesti, kakor bi ne bila pri pravi pameti. Trop otrok se je podil zanjo, kepali so jo in metali vanjo kamenje, ona se je pa krohotala, plesala po blatu in snegu dokler se ni spodtaknila in padla vanj.

Ko je vstala, se je začela jokati, potem je pa poklicala otroke k sebi in jim kvantala take svinjarske, da smo otroke spodili preč, njo pa zaprli v županovo drvarnico, da se iztrezni. Tam pa je kanalija razgrajala, kot bi hotela drvarnico podreti in če je šel mimo po zavrtéh kak moški, vpila je nad njim in se obnašala pri tem tako nespodobno, da smo jo nazadnje zvezali na rokah in nogah.«

»Ko bi bil Borec še živ, ta bi ji že vardo dal,« meni Hruševec.

»Borec je bil šleva, veš,« reče Tomažek, »zakaj pa ni gledal nanjo, da se mu je z drugim sfatarala? Ali misliš, da je tisto dekletce Borčevo? Kajpak, Francetovo je, potem so pa tistega študenta obdolžili, da jo je posilil in jo pripravil do otroka!«

»Kdaj je že umrl Borec?« vpraša Kobilica, »ali ne po Velikem šmarnu?«

»Že po Malem šmarnu je bilo, pri nas smo ravno proso meli, ko so ga pokopali,« pojasnuje Tomažek, »a kakšen pogreb je bil! Toliko gospode od vseh strani, pa v kakšnem vozu so ga peljali! Še cesarja ne peljejo v lepšem! Nje pa ni bilo k pogrebu; kot bi poginil domač pes! Odpeljala se je daleč proč in šele čez teden dni se je vrnila prevzetna kot pav in napihnjena kot purman. Vsem je hotela ukazovati, pa se nihče ni zmenil za njene besede.«

»Na Borca je bila jezna, ker ji ni zapustil vsega premoženja,« pravi Hruševec, »ampak ji volil samo tisoč goldinarjev poleg zaženila desetih tisočakov, vse drugo je pa dobila Justina. Zato je ni bilo pri pogrebu.

Kako sta se pa tudi gledala, ko je bil Borec bolan! Tista Tona, ki je bila za deklo pri njih, je pravila moji stari, da se Borčevka sprva še zmenila ni za moževo bolezen; saj vesta, da se je za smrt prehladil, ker je o Veliki noči ležal o polnoči za hlevom bogve koliko časa, dokler ga ni našel hlapec Peter nezavestnega in vsega krvavega po obrazu. Kako je prišel tja in kdo ga je udaril, živ človek ne ve.

Pa misliš, da mu je žena kaj stregla, ko je bil vedno slabši? Nič, prav nič, samo zmerjala ga je s kleštro staro, mu očitala domnevane mladostne grehe ter ga zaramovala, da je bilo Tono kar sram, ko je poslušala pri vratih. Povedala mu je tudi, da je bil France že zdavnaj njen ljubček in da njega, Borca, ne bo hodila vpraševat, koliko in kolikrat se smeta rada imeti s Francetom.«

»Pred smrtjo sta si pa bila vseeno dobra,« reče Tomažek.

»Seveda, ker je mislila, da bo vse ona pograbila,« odvrne Hruševec; »takrat ko so poklicali dohtarja, ki ljudi zdravi, je ta Borčevki povedal, da so možu že šteti dnevi, ter se jezil, zakaj ga niso poklicali prej, ko bi bilo morebiti še kaj mogoče pomagati. Od takrat se je Borčevka spremenila in se prilizovala možu na vse hinavske načine. Vse mu je znosila skupaj, ponoči je bdela pri njem, a samo zato, da bi ji vse zapustil, ker jo je imelo pri cvenku, da bi ne naredil, kot ji je preje zagrozil nekoč in kot je pozneje res storil. Samo zaradi denarja se je delala prijazno, srca pa je imela zanj toliko, kot kokoš za racke, če so ji podložili račja jajca, da jih je izvaliła. A Borec je na zadnjo uro spoznal svojo ženo in se ni dal več slepiti, zato ji je dal, kot sem prej povedal. Tudi dosmrtni kot ji je dovolil v spodnjem koncu hiše čisto ločeno od drugih prostorov.«

(Dalje prihodnjič.)

je kriv, vendar ne popolnoma. Izpovedal je:

»Sem kriv, toda ne v tisti meri, kakor to navaja obtožnica.« Nato je rekel s povzdignjenim in razburjenim glasom: »Nisem ubil Vaclava v spanju, temveč v samoobrambi, v prepiru, ki je nastal med nama in pri katerem me je z vso silo udaril po obrazu. Ubil sem ga iz jeze in v svojo obrambo, ravnotako iz jeze, ker sem ga vedno z denarjem podpiral. On pa ni imel nikdar zadosti in je vedno nanovo od mene zahteval denarja. Zaradi denarja sva se že večkrat sprla.«

P r e d s e d n i k je nato vprašal obdolženca: »Ali hočete izpovedati o svojem razmerju s Heleno Krzyžanowsko - Macochovo?«

In tudi zdaj je Macoch izpremenil svojo prvotno izpoved ter izjavil: »Poznal sem Heleno Krzyžanowsko samo iz spovednice in sem ji bil samo naklonjen. Izjavljam pa z vso gotovostjo, da je bilo najino razmerje popolnoma platonično.« (Vsled te izpovedi je zavladala med poslušalci splošna veselost.)

Vsled tega je začel Macoch razburjeno gestikulirati in upiti: »Zagotavljam vsakogar, da Helena Krzyžanowska ni in ni bila nikdar moja ljubica!«

Zasliševanje kočijaža.

Nato so zaslišali kočijaža Vinc. P i a n k a iz Čenstohova. Priznal je, da je odpeljal iz samostana usodepolni divan, vendar pa ni vedel, da je v njem truplo umorjenega Vaclava Macocha. Pritoževal se je, da je ravno njemu usoda to odločila. Ravnotako kakor on, bi mogel tudi drugi kočijaž, Stanislav Pawlak, odpeljati divan. Oba vozova sta se obenem odpeljala iz samostana. Prevoz divana je opisal, kakor ga opisuje obtožnica.

Obtoženec je vzdignil roke in prosil sodnike, naj mu verujejo, da ni hotel zatajiti zločina in da je bil vezan s sveto prisego, ki jo je prisegel pred duhovnikom, kajti Macoch mu je tedaj rekel: »Kar si videl, je bila božja volja!« Obtoženec je pri zasliševanju milo jokal.

* * *

P i o t r k o v, 28. februarja.

Večina današnjih prič so bili kmetje iz okolice čenstohovske. Prišli so večinoma oblečeni v pestre narodne kroje. Zagovorniki obtožencev so izrekli željo, naj bi bil proces kmalu končan. V istem smislu se je izjavilo tudi sodišče.

Helena Macochova je prišla danes zakrita z gostim, črnim pajčolanom. Veliko razburjenje je nastalo v zbornici, ko so prinesli divan, v katerega je Damas Macoch zašil truplo svojega strička.

Dnevne vesti.

+ **Naši klerikalci in Hrvati.** Povodom protestne skupščine v Spljetu radi dogodkov na Hrvaškem piše »Naše Jedinstvo«: »Resolucije, sprejete na skupščini, so dobre, so pač take, kakoršne so povsodi in kakoršne morajo biti. Toda tu v Spljetu bi bilo potreba, da bi se predlagala še ena resolucija, katero bi vsi sprejeli . . . Pa res, prosimo vas: spregovorila sta deželna zbora v Sarajevu in Zadru, a Ljubljana molči, v kateri je pravkar zasedal deželni zbor kranjski, kjer je deželni glavar dr. **Ivan Šusteršič** in ina večino tista stranka, ki je izjavila, **da je tudi ona hrvaška in pravaška.** To je izjavil lani poleti tudi dr. Šusteršič v času, ko je kalil vodo po Dalmaciji. A kdo je bolj nastopal za trializem, kdo je bolj grmel proti Madžarom, kakor dr. Šusteršič? A sedaj se zdi kakor da bi mu bila s svincem usta zalita! Če pa je tako, pomislite vi čitatelji, vi rodoljubi v Spljetu, po Dalmaciji in izven Dalmacije, ali bi bili razpihali ono falsificirano hrvaško žrjavico v zmrzlem pepelu na ognjišču kranjskih pravašev, ako bi bila v nedeljo s skupščine poslana predsedstvu kranjskega deželnega zbora resolucija sožalja in obsodbe na naslov njene večine **in njenega barda?** Ali bi ne kazalo povabiti na shod tudi one okrog »Dana« (klerikalno glasilo), da bi njihovo »pravaško rodoljubje« skupščina ukovala v prometejsko pečino, katero kljuje gavran iz — Kranjske?!« . . . Kakor se zdi, so jeli dr. Šusteršiča in njegove bratce spoznavati že tudi Hrvatje. Nadejamo se, da to spoznanje ne bo prepozno.

+ **Ljubljanski škof** je zagrešil nov spis o spolnem vprašanju, kakor da ni že kranjskega prebivalstva in samega sebe dovolj kompromitiral z drugimi spisi take baže. »Slovenec« ga zdaj opravičuje po svoje. Psuje liberalce, ker nečejo verjeti, da se s kvantami povzdiguje nravnost in pravi »malokdo je toliko pomagal k verski, nravni in gospodarski povzdigi slovenskega ljudstva, kakor ravno knezoškof dr. Anton B Jeglič.« — Menda imajo pri »Slovencu« še vedno pustni torek, da pišejo take budalosti.

+ **Zgradba belokranjske železnice** se je kakor čitamo v časopisih že oddala, samo želeti bi bilo, da bi podjetniki potrebščine, katere se lahko dobijo v deželi tudi tu naročevali in tako preskrbeli vsaj nekaj zaslužka domačinom. Kateri železniški urad ali katero ravnateljstvo bode nakupilo železniške prage in posebni les (Extraholz) in kake vrste les mehki (jelkov, smrekov, borov) ali trdi (mecesnov, hrastov ali bukov) se bode za te porabil še ni znano, a vendar bi bilo dobro, da se pokličeni faktorji, trgovska obrtna zbornica, udje železniškega sveta itd. pravi čas za to pobrigajo, da bi se za zgradbo te železnice potrebni les ne oddal kar pod roko kakemu zunanjemu podjetniku, marveč da bi se porabil za njo domač les in da bi se nabava omogočila domačinom. Znano nam je še dobro, ko je pred par leti razpisalo ravnateljstvo Trst okoli 200 000 bukovih pragov in je par domačih podjetnikov stavilo take ponudbe, da bi morali taiste dobiti, kakšni hrup so zagnali zunanjci, cela lesna industrija na Koroškem in Zgor. Štajerskem je bila v nevarnosti, protestiralo in interpeliralo se je v deželnih zborih Celovec, Gradec, v ministrstvih in državnem zboru in doseglo, da so se domače ponudbe stornirale in se po mnogo višjih cenah zunanjim prekupcem oddalo na škodo domačih producentov in še večje škode uprave državnih železnic same okoli 100.000 pragov, katere so seveda morali potem od prvih domačih ponudnikov si nabaviti z razliko, da so ti trpeli ogromno škodo. Ker se tudi pri zgradbi belokrajnske železnice pripeti prav lahko, da se odda nabava vseh pragov in drugih posebnih lesov kakšnemu tujemu prekupcu, se že danes opozarjajo faktorji, kateri zamorejo v tej stvari kaj storiti, naj se v prvi vrsti ozira pri oddaji na domačine.

+ **Iz policijske službe.** Provizorični policijski koncipist dr. Ivan Senekovič je imenovan za definitivnega policijskega koncipista na svojem dosedanjem službenem mestu.

— **Umrl je** v najlepši moški dobi in bo danes pokopan strojni komisar državnih železnic g. inženir Rudolf S c h w e i t z e r. Pokojnik je bil izredno ljubezniv značaj in vedno odločno narodnega in naprednega mišljenja. Lahka mu zemljica!

— **Na letošnjem planinskem** plesu je bilo kosmatih dohodkov 10.889 K 7 v, čistega dobička pa 4551 K 94 v.

— **Glas iz občinstva.** »Pot v Rožno dolino« je zadnje čase lepo posuta, toda brez razsvetljave. Ker se mnogo prebivalcev vrača ponoči iz službe domov, n. pr. železničarji, bi se lahko pripetila kaka nezgoda. Menda je dolžnost mestne občine, da poleg dr. Košenini priskrbi javno razsvetljavo tudi ostalim trem hišnim posestnikom ob tej poti.

Iz Vrhnike nam poročajo: Pretečeni petek smo izročili materi zemlji truplo ljudskošolskega trpina, domačina Franceta Keteja, sedaj učitelja na Koroški Beli na Gorenjskem. Pokojnika je položila na mrtvaški oder učiteljska bolezen jetika v najlepši moški dobi 37 let njegove starosti. — France Kete je okusil v času svojega učiteljevanja vse »sladkosti« učiteljskega stanu, ki jih uživa napreden učitelj pod strahovlado koalicijskega režima c. kr. dež. šol. sveta — klerikalno - vladne korupcije. — Pokojnik je užival povsod, kamorkoli je prišel in kjer je služboval splošno največjo priljubljenost, tako tudi na svojem zadnjem službenem mestu na prijazni Koroški Beli. — K pogrebu na Vrhniko je prihitelo poleg mnogih domačinov tudi mnogo Beljanov in opazili smo med njimi predsednika krajnega šolskega sveta g. oskrbnika Vervegerja, ki je položil krasen venec v imenu omenjene korporacije na pokojnikovo krsto; občino je zastopal župan g. Hkavc, a tudi župnik Košir mu je skazal zadnjo čast. Radovljiški c. kr. okr. šol. svet je zastopal c. kr. okr. šol. nadzornik g. Janežič, a učiteljstvo s Koroške Bele, ki je poklonilo zvestemu tovarišu šopek svežih cvetk, je bilo zastopano polnoštevilno. Z v srce segajočim nagrobnim govorom se je poslovil od značajnega tovariša predsednik okr. učit. društva Radovljiškega učitelj g. J. Šega iz Radovljice. Žalujoči soprogi naše odkritosrčno sožalje. — In ti dragi France — počivaj v miru!

Lep gospodarski razvoj. Iz Logatca nam pišejo: Naša »mlekarska in sirarska zadruga« se od leta do leta lepše razvija. L. 1910 je mlekarna prejela 851.596 l mleka, za kar so dobili zadružniki 114.575 K. A leta 1911 so dali zadružniki 864.982 l mleka, za kar dobe 123.473 K. — S hvaležnostjo se spominjamo ustanovitelja te pred 14 leti ustanovljene mlekarne g. učitelja J. Šega.

V dobrih rokah. Že večkrat smo svarili starše, naj ne puščajo svojih otrok v roke notoričnih pohujševalcev mladine. V Novem mestu je bil pater Pável po sklepu šolskega sveta odstavljen od podučevanja mladine zaradi krutega ravnanja z mladino in zaradi splošne nesposobnosti. Dovoljeno mu je bilo podučevati le še kaznjence v jetnišnici. Nato se je vrgel na novo polje, začel je zbirati šolsko mladino v deški Marijini družbi, kjer je zastrupljeval mlada srca in jih kvari še sedaj s strupom klerikalnega časopisja in lastnega idijotstva. Pred par dnevi sta bila dva dijaka nižješolca, člana Marijine družbe, občutno kaznovana zaradi dejanj, ki so vidno plod Pavlovih rok. Eden 13 leten fantič je bil izključen iz vseh kranjskih gimnazij zaradi nečednih dejanj, eden pa, ki je prvega denunciral, obsojen na več ur zapora, ker je iz maščevanja profesorju šipe razbil. Kolikor poznamo mladino v teh letih, ni iskati krivde v njeni volji in njenih srcih, pač pa v početju onega, ki navaja mladino k maščevalnosti, hinavstvu, denunciaciji in drugim klerikalnim čednostim, ki so našle izraz v dejanjih dveh lahkomišljenih, neukih in od versko blaznega človeka zapeljanih mladeničev. Ampak, čemu izključevati revno mladino iz šole in kaznovati jo z zapori; izključiti rajši iz mesta onega bacilonosca, zastrupljevalca, v čigar rokah se pohujšuje in izprija nedolžna mladina.

Novo mesto je izgubilo zelo priljubljenega družabnika in vrlo narodnega človeka g. inž. Bloudeka, rodom Čeha, ki je odšel kot nadsvetnik v Ljubljano. Razhodni večer v gostilni Tuček je izpričal, koliko simpatij in iskrenega prijateljstva je žel odlični narodnjak in sin bratskega češkega naroda pri vseh slojih naše metropole. Vsi prostori so bili nabito polni, k slovesu je prišel glavar baron Rechbach, šef trasnega oddelka g. Opitz, odbor »Sokola« s starosto g. Vlad. Vojska, odbor »Čitalnice« s predsednikom Škerljem, predsednik »Dolenjskega pevskega društva« dr. Ivanetič. Tudi pravniški in učiteljski, kakor ostali uradniški in meščanski krogi so bili številno zastopani. Nepozabnemu narodnjaku želimo iskrenih prijateljev in vesele bodočnosti na novem mestu v beli Ljubljani.

Mokra vest. Nad Valto vasjo, katere župnik je pokazal svoj politični talent pri občinskih volitvah v Kandiji, je ujel z ostmi ribič Štrumbelj 18 kilogramov težkega sulca in ga oddal v novomeškem kapitelju za postno podlago. Dober tek!

Poroka. Poročil se je g. Lev K a l d a, arhitekt in podjetnik v Zagrebu z gdč. Hildo D o l i n a r j e v o, hčerko znane narodne rodbine Dolinarjeve v Celju. Čestitamo!

Kinematograf »Ideal«. Danes »Specialni večer« z nastopnim sporedom: 1. Na meji med Tunisom in Tripolisom. (Naravni posnetek.) 2. Cunjarjeva veselica. (Komično.) 3. Rak puščavnik. (Znanstveno.) 4. Ona ima zadnjo besedo. (Komično.) 5. Izdajalski parfum. (Lepa drama.) 6. Taragon. (Nar. posnetek.) 7. Gospod poizkusni kandidat. (Veseloigra.) 8. Mirko izvaja Yinyitsu. (Velekomično, igra 6letni Mirko.) — Jutri v soboto: »Rešitev iz morskih globin«. (Ameriška senzacija.)

Uporna zeljarica na Pogačarjevem trgu. Danes zjutraj je hotelo mestno tržno nadzorstvo prestaviti z njenega prostora zeljarico Uršulo Marenko in to radi miru in reda, ker je Marenko psovala svojo sosedo. Prišel je na trg tudi mož Uršule Marenko in obadva sta se uprla ukazom tržne straže, češ, da se ne umakneta z mesta. Nato je moralo tržno nadzorstvo rekvirirati uniformirano stražo in je Uršulo Marenko odstranilo s trga radi upornosti. V zadevo, ki je vzbudila na trgu veliko senzacijo, se je tudi vmešaval zeljar Karel Kačar. Proti krivcem bo postopalo c. kr. državno pravdništvo.

Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske. V času od 18. do 24. februarja t. l. se je rodilo 28 otrok, 1 je bil mrtvorojen. Umrlo je 26 oseb, med njimi 11 tujcev in 19 oseb iz zavodov. Za jetiko je umrlo 7 oseb, med njimi 3 tujci.

V mestni klavnici se je zaklalo od 11. do 18. februarja 65 volov, 3 biki, 7 krav, 191 prašičev, 128 telet, 35 koštrunov in 28 kozličev. Mesa se je vpeljalo 259 kg, zaklane živine pa 3 prašiči, 62 telet in 3 kozliči.

Trpinčenje živali. Včeraj popoldne sta dva mesarja gnala po Stanko Vrazovem trgu neko telico, katera je bila opešala in ni mogla dalje. Neusmiljeneža sta jo začela vsled tega neznansko pretepati, naposled ji pa še začela lomiti rep. Ker je stražnik oba ovadil, bodeta zato brezsrčnost dobila zasluženo plačilo.

Tatvina. Včeraj je neki dosedaj še neznan storilec v veži hiše št. 11 na Dunajski cesti posestnici Antoniji Ramovševi z mlekarskega vozička ukradel par ženskih čevljev na zadrgo.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 139 Macedoncev in 20 Hrvatov, 12 Macedoncev je šlo v Švico, 150 Lahov v Rumenijo, 35 Slovencev na Westfalsko, 40 Hrvatov pa je prišlo na delo k Gruberjevem prekopu.

Izgubil je vojak Alojzij Jajcler denarnico v kateri je imel 90 K denarja. — **Zasebnica** ga. Margareta Hardtova je izgubila zlato zapestnico.

V kavarni »Central« danes zvečer in prihodnje dni koncert dunajske damske elitne kapele.

Narodna obramba.

Ciril - Metodova podružnica na Viču ima v nedeljo, dne 3. marca ob 4. popoldne redni občni zbor v salonu gostilne pri »Robežniku«. Dolžnost vseh članov je, da se občnega zbora polnoštevilno udeleže. Med člani pogrešamo še marsikoga; vsi, ki čutite slovensko, pristopite v nedeljo k podružnici. Naglašamo, da se vsakdo, tudi brez vabila, lahko udeleži občnega zbora.

Društvena naznanila.

Društvo inženirjev. Opozarjamo vse cenjene člane na občni zbor, ki se vrši jutri, v soboto, dne 2. marca t. l. ob 8. zvečer v gornjih prostorih restavracije pri »Roži«.

Društvo zdravnikov na Kranjskem je na občnem zboru dne 28. februarja za tekoče leto razdelilo podpore iz dr. Löschner - Maderjeve ustanove. Število prošenj za te podpore se od leta do leta množi, dokaz, kako potrebna je ta ustanova, na drugi strani pa tudi dokaz, kako važen socijalen čin je bila ustanovitev vdovskega in sirotinskega zaklada društva zdravnikov na Kranjskem, ki nudi rodbini vsakega člana stanu primerno pokojnino. Letos se je iz dr. Löschner - Maderjeve ustanove razdelilo 1284 K. Nadalje so se na občnem zboru obravnavala nekatera stanovska vprašanja. V stalni mestni zdravstveni svet je društvo za tekoče funkcijsko dobo odposlalo kot zastopnika gg. primarija dr. I. Jenka in praktičnega zdravnika dr. F. Dolšaka.

Zaključni venček »Slavčevih« plesnih vaj vrši se jutri v soboto ob pol 9. zvečer v veliki dverani Narodnega doma. Pristop imajo tako gojenci in gojenke plesnih vaj, kakor tudi oni, ki ljubijo prijetno zabavo.

Sokol v Domžalah. Občni zbor bo v nedeljo, dne 3. marca t. l. ob 3. popoldne v Sokolskem domu z običajnim dnevnim redom.

Prosveta.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Jutri, v soboto se igra prvič na našem odru izvirna ter efektna Funtkova drama **»Tekma«,** ki ji je snov zajeta iz umetniških krogov. Predstava se vrši za nepar-abonente. V nedeljo popoldne ob 3. pri zelo znižanih cenah burka s petjem **»Lumpacij Vagabund«.** Predstava se vrši izven abonnementa, za lože nepar, zvečer neprekinjeno zadnjič v sezoni krasna lirska opera **»Rusalka«** (izven abonnementa za lože par).

Umetnost.

Povodom Sattnerjevega oratorija je izdala »Glasbena Matica« obširno, 38 strani obsegajočo knjižico, v kateri se nahaja besedilo oratorija, da more občinstvo pri izvajanju delu slediti; dalje z motivi muzikalna in vsebinska razlaga oratorija iz peresa gosp. St. Premrla, životopis skladatelja p. H. Satterja z ozirom na njegovo glasbeno delovanje, in kratek spis o pomenu tega oratorija za Slovence. Knjižico s skladateljevo sliko je dobiti v trafiki Jerice Dolenčeve v Prešernovi ulici v Ljubljani za ceno 20 vin., po pošti 25 vin., ki se lahko pošlje pri naročilu v pisemskih znamkah.

II. veliki koncert društva »Zvezda« na Dunaju nam obeta nuditi še večji užitek kot I. meseca novembra. Krasne zborove točke se bodo menjavale s pevskimi solo-točkami. Omenjamo predvsem, da je koncertna pevka gdčna. Hrastova zopet radevolje obljubila svoje sodelovanje in da se bomo lahko zopet naslajali na njenem ljubkem sopranu; dalje nam je bila usoda topot v toliko mila, da je naša dika, znani operni pevec, v nedeljo prost in se bomo lahko divili njegovemu mogočnemu basu. In končno čaka dunaj. občinstvo še drugo presenečenje. Koncert dne 3. t. m. nam obeta tedaj nuditi prav izreden užitek in pričakovati je, da bo dvorana napoljnjena do zadnjega kotička! — Po koncertu bo v restavraciji sestanek neplesalcev, v slavnostni dvorani se bo pa razvil za mladino ples. Pohitimo tedaj tja v velikem številu, žal nam ne bo, saj bo za vsakega nekaj na razpolago.

Zvezdoljub II.

Razne stvari.

* **Bogat krošnjar.** Budimpešta, 29. februarja. Krošnjar Karel Gres-ka, ki je leta in leta stradal in živel od milodarov dobrih ljudi, je te dni umrl. V njegovi postelji so našli za 60.000 kron gotovine in vrednostne papirje v znesku 100.000 kron.

* **Eksplozija.** Köln, 29. februarja. »Kölnische Ztg.« poroča iz Delbrüeka: V nemški tovarni za razstrelilne kapice se je danes zgodila okoli 10. zjutraj eksplozija. Dve deklici ste bili takoj mrtvi, neka druga delavka je bila težko ranjena.

* **Dedščina kaznjenca.** Monakovo, 29. februarja. Neki kaznjenec v kaznilnici Brieg je podedoval 52.000 mark. Kaznjencu se dovoli, da je del tega zneska vporabil za zboljšanje svoje hrane. Tudi ostalim kaznjencem je dal srečni dedič del svoje dedščine, da si morejo zboljšati svojo hrano.

* **Za razširjanje katoliških šol.** Monakovo, 29. februarja. Vojvoda norfolški je pred časom prodal svojo veliko zbirko Holbeinovih slik iz leta 1497. do 1543. in sicer za 7 in pol milijona frankov. Tega koraka vojvode niso mogli razumeti, ker je vojvoda velik prijatelj umetnosti. Zdaj se je zadeva razjasnila: Vojvoda je dal izkupiček za razširjevanje katoliških šol.

* **Snežni zameti v Rusiji.** Omsk, 29. februarja. Na potu iz Kečetova v Petropavlovsk so snežni zameti iznenadili četo 12 kaznjencev. Vsi kaznjenci so bili zameteni in so zmrznili.

* **Posledice neslane šale.** Meran 29. februarja. V vasi Schema je neki fant napravil neslano šalo s tem, da je vtaknil svojemu tovarišu takozvano žabico v žep. Žabica je eksplodirala in fant se je tako opekel, da je kmalu na to umrl.

* **Velika tatvina v brzovlaku.** Dunaj, 28. februarja. Pariški juvelir Albert Löwi, ki je prišel danes zjutraj z brzovlakom iz Pariza, je naznanil policiji, da mu je bilo ukradeno biserov in briljantov v vrednosti četrt milijona kron in razentega 3800 frankov v gotovini. Izpovedal je, da je imel dragocenosti v denarnici v notranjem žepu suknje. Denarnica je bila pritrjena z varnostno verižico. Löwi je spal v kupeju sam.

* **Iz ljubosumnosti.** Varšava, 29. februarja. V Vilni se je vsled ljubosumnosti odigrala v nekem hotelu krvava drama. 29letna ruska aristokratinja Helena Nabrt je večkrat ustrelila na grofa Tyskiewicza. Z enim strelom je zadela grofa v pljuča ter ga težko ranila. Prisotna grofova sopoga je bila zadeta z drugim strelom. Pravijo, da je imel grof najbrže ljubavno razmerje z napadalko. Zdravstveno stanje grofovo je skrajno nevarno.

* **Stavka židovoskih nevest.** Iz Varšave poročajo: Rabin v Sochačovu, kjer je prebivalstvo zvečinoma židovsko, je prepovedal židom plesne zabave, posebno na svatbah. Mlade židovke so poslale k rabinu deputacijo, da prekliče svoj ukaz. Ker pa rabin ni hotel o tem ničesar slišati, so sklenile mlade židovke iz Sochačova in okolice, da se ne bodo prej omožile, dokler ne bodo smele plesati. In tega sklepa se tudi drže. Stavkajo že tretji mesec, tako, da že četrt leta ni bilo v Sochačovem židovske svatbe.

* **Originalen pogreb.** Milijonar Nicolon v St. Franciscu se je te dni oglasil na mestnem uradu in rekel: Prosim za nakazilo za pogreb. — Uradnik: Kdo je pa umrl? — Nicolson: Jaz — a to se pravi, ne ves, ampak samo en del mojega telesa. Odrezali so mi nogo in to nogo hočem dati pokopati. — Po dolgem ugibanju je mestni urad prišel do spoznanja, da ima človek tudi za posamezne dele svojega telesa pravico jih pokopati z istimi obredi, kakor celo truplo. Nicolson je dobil dovolilo in je svoji nogi priredil primeren pogreb. Šel je prvi za krsto, v kateri je ležala njegova noga, in na grobu je imel ganljiv govor. Zahvalil se je svoji nogi z lepimi besedami, da mu je toliko let zvesto in udano služila in mu vrlo pomagala v vseh slučajih življenja ter ji končno zaklical: na skorajšnjo svidenje.

* **S 107 leti imenovan za asesorja.** Najstarejši živeči Danec, bivši tesač vojne ladjedelnice v Kodanju, z imenom Pedersao, je bil te dni povodom svojega 107. rojstnega dne imenovan za »asesorja«. Na Danskem imenujejo s tem imenom nekatere manipulacijske uradnike. Ta mesta dobivajo navadno odsluženi podčastniki, nekateri pa dobe samo naslov »asesorja«. Ker Pedersao ni bil podčastnik, tedaj pravzaprav ni imel pravice do tega naslova. Ker si ga je pa že leta in leta želel, mu ga je kralj končno podelil. Razentega je poslal k njemu dvornega uradnika, ki mu je v njegovem imenu čestital k njegovemu rojstnemu dnevu ter mu prinesel darilo kraljevo. Pred sedmimi leti pa, ko je bil Pedersao star sto let, ga je kralj sam osebno obiskal. Novi »gospod asesor« je pri svojih 107 letih še zdrav in čil.

Telefonska in brzojavna poročila.

Graški občinski svet.

Gradec, 1. marca. Med večino in socijalnimi demokrati je prišlo do sporazuma glede obstrukcije. Socijalni demokrati so opustili obstrukcijo in privolili v proračunski provizorij do konca aprila. Med tem se bodo nadaljevala pogajanja za spravo.

Solnograški deželni zbor.

Solnograd, 1. marca. Deželni zbor je sklenil izpremembo in dopolnitev statuta deželnega stolnega mesta, nov občinski volilni red in uvedbo volilne dolžnosti.

Škandalozno razkritje v Zagrebu.

Zagreb, 1. marca. Da je proti raznim takozvanim posmrtnim zadrugam uvedena kazenska preiskava radi nerednosti v poslovanju in da so bili posamni predsedstveni člani teh zadrug aretovani, je znano. Tako je bil aretovan tudi predsednik posmrtne zadruge »Jadran« Duma. Ta je sedaj pred sodiščem izpovedal, da je v prvem času, ko se je začela preiskava proti »Jadranu«, prišel k ravnateljstvu neki zagrebški odvetnik, ki je tudi poslanec, ter rekel, **da bo preiskava ustavljena, ako »Jadran« izplača nekemu visokemu vladnemu uradniku 20.000 kron.** Ravnateljstvo je to ponudbo odklonilo.

Pogin nemškega lista na Hrvaškem.

Zagreb, 1. marca. Z današnjim dnem je umrla nadžaronska «Agramer Zeitung«. List je izhajal že 87 let in je pasje služil vsakokratni vladi. Lista ni v zadnjem času čitala nobena živa duša, zato je vlada ustavila izdajo svojega oficioznega lista ter pričela izdajati »Jutranji List«. Kakor »Agramer Zeitung«, je tudi ta list reptil najnižje vrste.

Stavka gimnazijcev v Karlovcu.

Karlovec, 1. marca. Včeraj se je razširila po mestu vest, da je dijak Šahinagić v Sarajevu umrl. Z ozirom na to so dijaki tukajšnje gimnazije sklenili prirediti enodnevno stavko v znak žalosti. Iz šole so izostali vsi dijaki gornjih pet razredov ter priredili po mestu demonstrativen obhod, pri katerem so peli patrijotske pesmi. Policija jih je razpršila. Aretovan je bil dijak Obradović, ki pa se obhoda niti udeležil ni. Danes so dijaki zopet prišli v šolo.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 1. marca. Justhova stranka nadaljuje obstrukcijo. Prišlo je zopet do burnih prizorov. Zatrjuje se, da je bil bivši ministrski predsednik Kristoffy pozvan k prestolonasledniku, da mu poroča o položaju. Vodstvo socijalno - demokratične stranke je izjavilo, da vstraja na proglasitvi generalne stavke dne 4. marca za splošno in enako volilno pravico.

Črnogorski kralj v Podgorici.

Cetinje, 1. marca. Črnogorski kralj Nikolaj je prišel v spremstvu turškega poslanika v Podgorico, kjer imajo črnogorski častniki enomesečno vajo, da preiskusijo nove topove. V svoji palači pri Podgorici je sprejel kralj v navzočnosti turškega poslanika divizijskega poveljnika iz Skadra, ki je prišel, da pozdravi kralja v imenu turške vlade. Kralj je podelil Rizza beju visok črnogorski red.

Kreta.

Pariz, 1. marca. Vsled gibanja na Kreti so se velevlasti odločile, da morda zopet zasedejo otok. Na poti proti Kreti se nahajajo tri angleške in tri francoske vojne ladje s četami na krovu. Če kretska vlada ne sprejme stavljenih predlogov, bodo tuje velesile zapet zasedle otok. Tudi italijanska vlada je sklenila pridružiti se akciji velesil.

Streli odkrili zaklad.

Pariz, 1. marca. Iz Džibutija poročajo, da se je zrušila pri obstreljevanju Mokke neka stara arabska hiša ter so našli v razvalinah velik zaklad abesinskih zlatnikov, dragocenih smaragdov in biserov ter mnogo težkih kosov zlata, zaznamovanih s hebrejskimi črkami.

Bagdadska železnica.

Carigrad, 1. marca. V včerajšnem ministrskem svetu je sporočila porta turškemu posl. v Londonu navodila, da naj začne z angleškim zunanjim uradom pogajanja glede železnice Bagdad-Perzijski zaliv.

Proti miru.

Carigrad, 1. marca. Časopisje je začelo veliko akcijo proti miru med Turčijo in Italijo. »Tamin« pravi, da Turčija ne sme skleniti miru, dokler je le še en italijanski vojak v Tripolitaniji. Iz Tripolitanije je dobila turška vlada brzojavko, v kateri Turki protestirajo proti miru in obžalujejo akcijo velesil.

Italijanske vojne ladje.

Carigrad, 1. marca. Vali v Smirni brzojavlja, da so se pred mestom pokazale tuje, najbrže italijanske vojne ladje. Mesto je mirno

Perzija.

London, 1. marca. »Times« poroča iz Teherana, da so čete Salar ed Daulcha brata Mohameda Alija opustošile Kermanšak, in da tam divjajo s strahovito krutostjo.

Stavka na Angleškem.

London, 1. marca. Milijonska stavka angleških rudarjev se je pričela v polnem obsegu. Včeraj še so zastopniki delavstva zapustili spravno konferenco ter še ponoči brzojavili vsem organizacijam, da naj prično z generalno stavko. Še ponoči so rudarji zapustili delo. Danes stavka več kakor milijon delavcev O novih spravnih pogajanjih sedaj ni govora. Vlada pa hoče v parlamentu predložiti zakonski načrt, ki naj na podlagi delavskih zahtev določi minimalno mezdo za rudarje. Že sedaj čutijo v industrijalnih okrajih pomanjkanje premoga. Mnogo tovarn je zaprtih in železniške družbe so deloma ustavile svoj promet. V mnogih krajih so se vršile danes tudi že demonstracije in obhodi demonstrantov, med katerimi vlada dobro razpoloženje, ker upajo, da bodo izhajali s svojimi fondi. Kako dolgo bo stavka trajala, ni mogoče presoditi. Nekateri pravijo, da samo 4 dni, drugi 4 tedne. Zlasti slaba je situacija v Londonu, kjer je pol milijona delavcev ogroženih v svojem delu. Povsod je pripravljeno vojaštvo, da vzdrži red in mir. V posameznih premogokopnih krajih so delavci tudi poskusili izvršiti sabotažne akte in hoteli tudi zadržati vlake na progah. Ponekod se širi tudi anarhistična agitacija. Delavci pozivljajo vojaštvo, da naj ne strelja na svoje brate.

Protirevolucija v Pekingu.

London, 1. marca. Dogodki v Pekingu, kjer se je razvila protivstaja, vzbujajo velike skrbi. Kitajska stoji baje pred novo revolucijo. Vstaške čete se vedno bolj množe. Iz Pekinga poročajo, da so dinastiji Mandžujev verni pristaši že v mestu samem.

Rim, 1. marca. »Agencia Stephani« poroča iz Pekinga z dne 28. t. pr. m. Vstaja se je pričela v tartarskem delu mesta. Slišalo se je grmenje topov in pušk. Vse ulice so polne raznega vojaštva. V nekaterih delih mesta je začelo tudi goreti. Evropski del mesta in poslaništva doslej še niso ogrožena. Italijanski poslanik je izposloval močne vojaške oddelke v mesto, da ščitijo italijanske podanike in jih privedejo na poslaništvo. Ti odelki so rešili nekega italijanskega duhovnika, več italijanskih redovnic, nekaj angleških misijonarjev in 3 francoske žurnaliste iz rok revolucijonarjev.

Peking, 1. marca. Nemiri so trajali pozno v noč. Vstaši zavzeli so po mestu. V akcijo so stopili tudi topovi, več mestnih delov je v plamenu.

Kitajski nemiri na Javi.

Haag, 1. marca. Včeraj se je vršila konferenca zunanjega ministra s kitajskim ministrom v Haagu o kitajskih nemirih na otoku Java. Nizozemska vlada je izrekla svoje upanje, da se bo zadeva pojasnila, čim dobi poročila vlade v inozemski Indiji. Zunanji minister je dobil s Kitajskega brzojavko, v kateri zahtevajo, da naj izpuste kitajske ujetnike. Nizozemska vlada izjavlja, da tega ona ne more storiti, ker je v tej zadevi kompetentna vlada v nizozemski Indiji.

Gospodarstvo.

— **Ljubljanska kreditna banka.** V mesecu februarju 1912 vložilo se je na knjižice in na tekoči račun 2,171.005 K 72 v, dvignilo pa 1,667.850 K 80 v. Skupno stanje koncem februarja 14,230.133 K 18 v.

Poslano.*)

V pojasnilo naznanjam vsem onim svojim kolegom in znancem, ki so vedeli, da bi moral debutirati v nedeljo v slov. dež. gledališču pri operi »Rusalka« v vlogi povodnega moža (bas), da se to debutiranje ne vrši. V principu je soglašal pač g. Govekar kakor tudi g. Talich s tem mojim nastopom, toda po zaslugi intrigantov se je vplivalo na to, da nisem mogel dobiti orkestra niti za eno skušnjo na razpolago. G. Hubad, ki vodi sedaj skušnje za koncert »Glasbene Matice« mi vkljub temu, da sem bil precej časa njegov učenec, in da sem ga prosil osebno in pismeno, ni hotel dati orkestra na razpolago za eno samo skušnjo, češ, da ga rabi vsak dan za koncert. Vzrok temu postopanju bode izprevidel lahko vsak sam, povem le toliko, da če mislijo, da me uničijo gotovi ljudje po takih načinih, se motijo grozovito. Upam, da se razumemo!

Emil Rumpel.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Pustoslemšek.

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 1 marca 1912.

Termin.

Pšenica za april 1912	za 50 kg	11·73
Pšenica za oktober 1912.	za 50 kg	10 85
Rž za april 1912. . . .	za 50 kg	10·3
Koruza za maj 1912 . . .	za 50 kg	8·71
Oves za april 1912 . . .	za 50 kg	10·—
Oves za oktober 1912 .	za 50 kg	9·05

Efektiv.

Mlačneje.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306·2 — Srednji zračni tlak 36·78 mm

marca	Čas opazovanja	Stanje barometra v *mm*	Temperatura v C	Vetrovi	Nebo
29.	2. pop.	742·1	14·1	sl. jug	jasno
„	9. zv.	741·4	7·6	brezvetr	„
1.	7. zj.	741·7	0·8	„	megla

Srednja včerajšnja temperatura 8·1°, norm. 1·3° Padavina v 24 urah 0·0 mm.

†

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je Bog vsegamogočni poklical k sebi našega ljubečega soproga in dobrega očeta, oziroma strica, gospoda 804

Franca Meisetza

juvelirja in posestnika,

ki je danes ob pol 4. uri zjutraj po dolgi, mučni bolezni, previdenega s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb blagega pokojnika bo v soboto, dne 2 marca ob 4. popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu

Sv. maše zadušnice se bodo služile v stolni cerkvi v Ljubljani.

Prosimo tihega sožalja.

Ljubljana, 29. februarja 1912

Žalujoča rodbina Meisetzova.

I. kranjski pogrebni zavod Fr. Debeljak.

†

Zadruga kovinskih obrtov naznanja pretužno vest, da je umrl naš dolgoletni član, gospod 820

Fran Meisetz

juvelir in hišni posestnik.

Pogreb se vrši v soboto, dne 2. marca ob 4 uri popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu

Ljubljana, 29. februarja 1912

Odbor zadruge kov. obrtov.

Skoro popolnoma nov otroški vozlček ter monture za enoletne prostovoljce se cenó prodajo. 795

Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«.

Sprejme se za stalno 728

starejša gospodična

ne izpod 28 let, ki ima nekoliko prakse **v trgovini in knjigovodstvu.**

Ponudbe se prosijo na upravništvo »Sl. Naroda« pod **„Knjigovodkinja".**

Prodajalka

izurjena specerijske stroke, vešča slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi z dobrimi spričevali

se sprejme v Ljubljani.

Ponudbe: Poštni predal 121, Ljubljana.

Steklarska trgovina

M. TUSEK, LJUBLJANA

Stari trg štev. 28 140

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo **steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih dip in okvirjev za podobe. Prevzame vsak steklarskih del pri cerkvah in stavbah. Najsolidnejša in točna postrežba.**

Poziv!

Podpisani pozivljam gosp. Ivana Rebolja, slikarskega pomočnika v Ljubljani, naj prekliče lažnjiva obrekovanja, sicer ga javno imenujem lažnjivca in obrekovalca. 802

Franc Briški,

brivski pomočnik, sedaj v Zagrebu.

Poslovilo!

Ganjen mnogih dokazov spoštovanja in naklonjenosti, ki sem je bil deležen med sedaj končano sezijo in zadovoljen nad lepimi uspehi svojih prizadevanj, kličem vsem svojim cenj. učenkam, učencem in p. n. gardedamam v presrčno slovo: **„Na veselo snidenje o jeseni!".**

Zlasti zahvaljujem preblagorodnega gosp. ravnatelja Arturja Mahra, gdč. nadzorvalno damo Marijo Wessnerjevo, gospo Marijo Wettachovo, gospo Elzo Festlovo, gospo Valerijo Haarmannovo, slavnemu ravnateljstvu zavoda Huth-Hanss, p. n. gojencem c. kr. učiteljišča, slav. ravnateljstvu „Mladike", gospe županji dr. Tavčarjevi, gospe dr. Šusteršičevi, gospe Tereziji Behofschitzevi, gospe ing. Lončaričevi, gospe Zeschkovi ter slav ravnateljstvu Kazinskega društva za njih ljubeznivo pospeševanje mojega skromnega delovanja.

Z vsem spoštovanjem in vdanostjo

Giulio Morterra, plesni učitelj.

NB. Moj bodoči naslov: **Giulio Morterra, Trst, Via Acquedotto št. 38.** 800

Lepo stanovanje

obstoječe iz 3 sob s pritiklinami, se radi premestitve 752

odda s 15. marcem.

Poizve se pri hišniku v Novi ulici št. 5.

Stenografa ki piše na stroj **sprejme**

dr. Franjo Rosina, odvetnik v Mariboru.

Plača po dogovoru. 808

Ljudmila!

Ali niste moje pismo sprejeli, ker odgovora v Maribor ni. Mislim se predstaviti pa naslova nevem. Prosim odgovor

Odda se takoj velika prodajalna

poleg živinskega sejmišča in mestne klavnice,

spojena event. tudi z gostilniško obrtjo in žganjetočem.

Naslov pove upravništvo »Slovenskega Naroda«. 797

Kavarna vso noč odprta. Kavarna „Central" :: Danes in vsak dan ::

koncert

dunajskega damskega elitnega orkestra.

Z velespoštovanjem **Stefan Miholič,** kavarnar.

Goveji sejem

sv. Kunigunde, dne 4. marca 1912

na Vranskem je uradno dovoljen.

Zupanstvo trg Vransko. 80

Otvoritev hotela „Virant" v Žalcu.

Josip Kuntara, gostilničar v Žalcu, vljudno naznanja, da je **otvoril s 1. sušcem**

hotel „Virant" v Žalcu.

Toči vedno sveže pivo, pristna vina ter priporoča posebno svojo izborno toplo in mrzlo kuhinjo.

Na razpolago so krasne sobe za tujce, posebno za gospodo trgovske potnike.

Tudi prostorni hlevi so na razpolago. 810

Za mnogoštevilen obisk se priporoča

Josip Kuntara.

Najnovejše, dobro in cenó

:: se kupuje edino le v ::

„Angleškem skladišču obiek"

Ljubljana, Mestni trg 5

Ogromna zaloga najnovejših spomladanskih oblek, raglanov, klobukov itd za gospode in dečke ter najnovejša konfekcija za dame in deklice nudi vsakem okusu popolno zadovoljnost. — Dospeli so tudi v Parizu Berlinu in na Dunaju osebno kupljeni modeli damske konfekcije posebnega chica in pozornost zbuja oče ličnosti. — Cene :: priznano nizke in brez konkurence. 6

O. Bernatovič.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.